

УДК 338.4

Лілія Мельник, Руслана Тимчаль

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулля

МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Liliya Melnyk, Ruslana Tymchal

MECHANISMS OF INNOVATION PROCESS IN UKRAINE

Специфіка реалізації інноваційного процесу в регіонах України, що спостерігається за останнє десятиріччя, не відповідає стратегічним завданням її розвитку, зберігається відставання розвитку країни в цілому від провідних країн світу, посилюються диспропорції в інноваційному розвитку між регіонами всередині країни. Кількість промислових підприємств, які впроваджують інновації, протягом останніх років знаходиться в межах 12-14 % їх загальної кількості, що набагато менше, ніж у провідних інноваційних країнах.

Державна підтримка розвитку інноваційного процесу здійснюється шляхом бюджетного фінансування, податкового стимулювання, кредитування тощо. Але якщо на етапах фундаментальних досліджень та розробки інновацій привалюють механізми державної підтримки, то на етапі безпосереднього впровадження переважно діють механізми комерційних потреб. В даний час відбувається зміна напрямку інноваційного процесу від традиційного (наукового впровадження інновацій) до зворотного, коли розробка та впровадження інновацій здійснюється за кошти замовників.

Вирішальну роль у розвитку інноваційного процесу відіграє інноваційна інфраструктура, елементи та складові якої призначені забезпечувати його на всіх етапах. Зокрема, виробничо-технологічна та фінансова підсистеми інноваційної інфраструктури забезпечують підтримку інноваційного процесу головним чином на етапах фундаментальних досліджень і розробок інновацій. На етапі комерційного споживання інновацій на перший план виступає діяльність інформаційно-аналітичних, експертно-консалтингових центрів, технологічних парків, центрів трансферу технологій та багатьох інших складових інноваційної інфраструктури.

Розвиток інноваційної інфраструктури відбувається як шляхом вдосконалення вже існуючих її елементів, так і шляхом створення нових складових. Особливої підтримки потребує створення таких визнаних у передових країнах світу елементів інноваційної інфраструктури як венчурні фонди, центри трансферу технологій, регіональні інноваційні кластери, бізнес-інкубатори тощо.

На розвиток інноваційного процесу спрямовані такі встановлені законодавством України механізми стимулювання як фінансова підтримка (повне або часткове безвідсоткове кредитування інноваційних проектів; повна або часткова компенсація відсотків, сплачуваних суб'єктами інноваційної діяльності за кредитування інноваційних проектів; надання державних гарантій комерційним банкам; майнове страхування реалізації інноваційних проектів), цільове субсидювання проектів, митні та податкові пільги тощо. Але жоден із цих механізмів у сучасних українських умовах реально не застосовується через припинення чи скасування дії відповідних законодавчих норм.

Для забезпечення такого розвитку інноваційного процесу в Україні, який сприяв би формуванню конкурентоспроможної національної економіки та невідступному зростанню добробуту громадян, необхідно відновити встановлені законодавством та розробити нові реальні механізми стимулювання інноваційної діяльності, спрямованої на реалізацію визначених державою оновлених пріоритетних напрямків інноваційної політики.